

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben házhoz hordva negyedévre . . . 1 kor. 80 fill.
Vidéken postán küldve negyedévre . . . 3 kor. 60 fill.

FELRLŐS SZERKESZTŐ:

Dr. VERÉB GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Szabadka, IV., Rakóczi-utca 20. sz. Telefonszám: 300.
Készítők nem adnak vissza.
Hirdetőknek árszabály szerelt.

A gyermekmunka átka.

— Amerikai levél. —

Írta: Rickert Ernő.

A mai társadalom elrabolja a gyermekektől az ifjúságát. — A kimutatás szerint két millió tizenöt éven aluli gyermek dolgozik a gyárakban, bányákban és műhelyekben.

A mai modern társadalom, amely büszkén hirdeti felvilágosodottságát és amely a humanizmus, felebaráti szeretet, örök béke és más hangzatos jelszavak alatt a legelvetemültebb bűnökkel szabadon gyakorolja, gonoszságában még attól sem riad vissza, hogy a fejletlen gyermeket közönséges rabszolgává nevelje.

Nem cifra szóvirágok ezek, nem képzelt dolgok; tényekről van itt szó, borzalmasan szomorú, szégyenteljes igazságokról.

A Washingtonban üléselő szenátusban Beveridge szenátor felhívta az amerikai honatyák figyelmét egy szerföltött sajnálatos körülményre; a szenátusban ülő jó módban élő apákhoz fordult, akiknek kiskorú gyermekeik vannak, amikor kimutatta, hogy az elmúlt esztendőben csaknem két millió tizenöt éven aluli gyermek a keze munkájával kereste meg a magáé s talán szülői és testvérei számára a kenyeret.

Borzasztó csak el is gondolni, hogy ebben a száraz tényben, mennyi szomorúság, mennyi elfojtott könyrejlik, mennyi elhibázott élet magvát hordja magában. A gyermekmunka ártalmassága annyira nyilvánvaló, hogy azt még magyarázni sem lehet.

Tessék csak elképzelni, hogy egy hét esztendő s leányka — mert ilyenekről számolt be a kimutatás — tizenkét óra hosszat dolgozik a gyárban. Korán reggel, amikor a többi vele egy korban lévő leánykák a viaszbabájukat átölelve édesdeden álmodnak az aranyhajú tündér-királyról, ez a csenevész csöppség a kosarába az ebédjét csomagolja és komolyan, mint egy felnőtt, az apja kabátjába csimpaszkodva dolgozni megy. Lelki táplálék helyett a műhelyek izzadásával, füsttel telített levegőjével szívja magába, a mosolygó kék ég, a derűs napsugár nem aranyozza be a műhelyek kormos falait, szivvidító gyermekmunka helyett a munkavezetők durva, rekedtes kiáltásait hallja reggeltől napestig; csak félelem él a lel-

kében és testileg, lelkileg elcsenevésszedve elpusztul, megöregszik anélkül, hogy ifjúsága lett volna.

Altalában azt mondják, hogy ez a legszerencsétlenebb ember, akinek nem volt része a gyermekszoba örömeiben, akinek az ifjúsága bajjal, szomorúsággal tele. Amerikában sajnos, évről-évre szaporodik az ily fajta gyermekek száma; a gyors meggazdagodás, pénzszerzés utáni vágy kiöl a szülőkből minden emberi érzelmeket, a munkára kényszerítik a gyermeküket s szabad emberek helyett, elkeseredett, örökké elégedetlen rabszolgákat nevelnek a mai társadalomnak.

Különösen a déli államokban szaporodott el ijesztően ama gyermekek száma, akik bányákban, gyárakban és műhelyekben szaporítják a gazdagok vagyonát. Mert hiába, a gyermekek munkája olcsó, a kis, erőtlen kezek csekély munkabérért is dolgoznak és a gazdagoknak ez a fő.

Vajjon eszökbe jut ezeknek a lelketlen gyárosoknak, amikor otthonukba a selyembe bujtatott gyermekeikkel játszadoznak, a gyárban dolgozó sápadt arcú fiúk és leányok örökké szomorú tekintete. A szénbányák mélyén gyermekek dolgoznak, az üveggyárak gyilkos gőzű műhelyében gyermekek kínlódnak, a gyapot és más telepeken százszámra találunk olyan gyermekeket, akik még sohasem játszottak.

Beveridge szenátor a jelentéséhez mellékelt képeket s ezekkel a szomorú bizonyítékokkal is arra akarja rávenni a washingtoni kongresszust, hogy olyan törvényt hozzanak, amely Amerika összes államaiban tiltaná a gyermekmunkát és nagy büntetéssel sújtaná a törvény megszegőit. A törvény sújtó erejének persze nemcsak a munkaadókra, hanem a szülőkre is ki kell terjednie.

Örökös szegénye a mai „felvilágosodott” társadalomnak, hogy ilyen irányzatú törvényt egyáltalán életbe kell léptetni, hogy a szülői szeretet s a humanizmus legszentebb elveit törvény útján kell szabályozni. A gyermekmunka a jövő nemzedék elkorcsosulására fog vezetni.

Vezető helyen közöltük amerikai munkatársunk e sorait, mert igazságuk a mi viszonyainkra is ráillenek már.

Lányi Mór országgyűlési képviselő
Regőczen járt nem annyira beszámolókat tartani, mint udvarias látogatást tenni híveinek, kik a „Bauervereinban” fogadták. Innen a község házára mentek, ahol a hallgató parasztságnak két jóízű bonbonnal kedveskedett; az egyik, hogy „nem kellenek a nagybirtokok” (t. i. ha nem zsidóké) harsogó eljén! . . . a másik: „nem kell a tisztviselők fizetését felemelni” — kétszer eljén! . . . „A jövő választásnál is számíthatok bizalmatokra” . . . „igen is számíthat, éljen Lányi Mór!” Utána a birtokosok honatya tiszteletére a „Bauervereinban” 30 vagy 40 terítékű fényes (?) bankett volt. Ez az utolsó két sor bizonyára ben lesz a zsidó referátákban. Amde hiszen majd lesz az még másképpen is. Majd kiabálnak még zsidó nélkül is, éljen a hon és a haza.

A legújabb bolondgomba. A vörös Marseilles-i danoló osztrák jakabok organuma: Az Arbeiter Zeitung nevezetes dolgozó közöl s híven kontráz neki a magyarországi jakabok pártadós közlönye. Az iratik ezekben a lapokban, hogy az osztrák szociáldemokrata párt végrehajtó bizottsága szeptember hó 27-re osztrák területen birodalmi értekezletet hív össze, amelyre megvannak már invitálva nemcsak a magyarországi, hanem a horvát jakabok is. A legújabbban nemcsak kirakatbetörésben, de grossoesterreichkodásban is remeklő szociáldemokratáink hogy meg fognak ott jelenni, az bizonyos. Hogy dühöngeni fognak a magyar nemzet ellen, melynek szegény munkásai zsebéből dözsölő életre telik pártadó, az is igaz. Kommentár ehhez az őrzöngéshez nem kell. Itt már minden hiába való. Az ügyesség fogja tudni kötelességét. Most már a tolonckocsikra kerülhet csak a sor.

Eszrevételek az ipartörvény tervezetre.

Írta: Németh Simon, ipartestületi jegyző.

(Folytatás.)

A 307 §. második bekezdésére vonatkozólag — dacára az eddigi egyhangú vélemény-nyilvánításoknak — ma olyan ellentétes felfogás uralkodik az iparosok egy része és a munkások nagyjából között, hogy ezt a kérdést valamennyi érdekelt teljes megelégedésére megoldani, egyike a legnehezebb feladatoknak. Vannak iparosok, akik azt kívánják, hogy az ugynevezett „Sitzmunkások” teljesen elveszítsék az otthon dolgozás jogát, mert ez sérti például a kisebb tőkével dolgozó szabókat, a mennyiben elvonják tőlük az értékesebb munkai elemet azok, akik raktárra is dolgoztatnak. Ezek a műhelyben való dolgozás kötelező kimondását követelik. Az utóbbiak pedig úgy látják az ő érdekeiket megvédve, ha jelenlegi rendszer marad továbbra is érvényben. A ipartestület olyan kérdésben nem állhat elő semmiféle propositióval, mert valamennyi igazságtól családtagja, tehát egyikhez sem szabad mostohának mutatkoznia; de belátja, hogy ez a kérdés továbbra is rendezetlenül nem maradhat és

azért ebbeli hivatását abban látja betöltöttnek, ha arra kéri a kereskedelmi kormányt, hogy ezt a kérdést az ő legbőlebb belátása és a méltányosság elvei szerint oldja meg.

A 309. §. folytatásaként kívánjuk még e mondathoz hozzáfűzni: „Ennek elbírálására az ipartestület illetékes”

A 310. §. második pontjában ellentmondást látunk, mert míg több helyen a segéd fogalmát úgy írja körül a tervezet, hogy abból önként következik az a helyes ítélet, hogy csak az lehet segéd, a kinek munkakönyve van, addig, ebből a pontból már azt a következtetést lehet levonni, hogy olyan segédek is lehetnek, a kiknek egyáltalában munkakönyvük nem volt. De általában véve ez a pont nagyon alkalmas lesz arra, hogy takarózzól szolgáljon azok részére, akik az ipartörvény hatálya és következményei alól kibujni akarnak. Mint céltalanul törülni kérjük.

A 311. §. tulajdonképen a most érvényben lévő 1884. évi XVII. törvények 101-ik §-ának a további fenntartását jelenti. Ezen idézett §. d) pontja ellen két évtizeden át küzdött az egész hazai iparosság, kimutatván értekezleteken és kongresszusokon azt, hogy ez másra nem jó mint az amugy is tülön tul elszaporodott kontárok szaporítására. Ennek a 311 §-nak b) pontja fogja azután helyettesíteni a 101 §. d) pontját. Ebből pedig a kisiparosok nem kérnek. Ezzel nem lehet sem iparfejlesztést, sem művelt, képzett iparos gárdát teremteni. A b) pont csak a proletárokat fogja szaporítani és lerombolja azt a tekintélyt, amire az iparosság törekszik. A fennálló törvények más társadalmi állásban sem türik meg a minősítés nélküli kapaszkodást. Akinek csak négy polgári képzettség va, abból akár milyen lumen legyen is: sohasem lehet törvényszéki bíró vagy polgármester — ha csak le nem rakja pótólólag az összes vizsgákat. Ne lehessen tehát iparos segéd sem az olyan, aki nem szenvedt át a tanuló élet keserveit. Ez olyan kívánság, ami ellentmondást nem tűr. Ezzel szemben csak egy érvet lehetne felhozni: Amerikát. Ez tagadhatatlanul sláger lenne az ellenvéleményen lévők kezében akkor, ha az egész magyar ipar minden vonatkozásában azonos lenne az amerikai iparral. Csakhogy Amerika messzebb esik tőlünk, mint Makó Jeruzsálemtől; azért hát az ilyen példákkal ne hozakodjék elő senki, mert annak nincsen semmi teteje. Igen sajnáljuk, hogy ennél az egyetlen kérdésnél nem vagyunk egy véleményen Szabó Gyula urral, aki különben teljesen rászolgált a kisiparosok őszinte, igaz hálájára, mert csakugyan úgy fogta fel az ő siralmas helyzetüket, mint a hogyan a valódi élet fest. Lehet, hogy nagy általánosságban abban a kérdésben is igaza van; azonban a szabadkai ipari élet bennünket más meggyőződésre vezetett, és éppen azért, mivel közvetlen tapasztalatokból merítettük érveinket nyugodt lelkiismerettel állíthatjuk, hogy ennek a pontnak eltörlése semmi veszedelmet nem rejt magában.

A 313 §. törlését kérjük, mert fordulhatnak elő olyan esetek, a midőn a férj a tőle elváltan élő nejeének csupa boszúból nem engedné meg az ipari pályán való megélhetést. Ez esetben inkább védelemre van az olyan nőnek szüksége, nem volna szabad megengedni, hogy a férj boszujának essék áldozatul.

A 317. §. ismét újabb terhet rak az iparosokra. A munkásbiztosító pénztár révén is sikerült egy csomó írásbeli munkával megterhelni őket, most meg ez a tervezet akarja a nyilvántartások vezetésével boldogítani. Ezt teljesen fölöslegesnek tartjuk, miért is kérjük ezen §. törlését.

Folyt. köv.

A Bácskai Napló-nak

azok a legjobb barátai, akik nemesak akkor hivatkoznak rá, amikor valamely közleményről van szó, hanem akkor is, amidőn HIRDETÉSEI ALAPJÁN bevásárlásaikat eszközlik. :-:

A sajkás kerület bajai.

A szerbek a maguk erejével akarnak már a sajkások nyomorán segíteni. Amde a napokban megtartott bizalmas értekezletükön kitünt, hogy nincsenek egy véleményen ők maguk sem azon eszközöket illetőleg, amelyekkel a bajokot segíteni lehetne.

Vége Tomois Jásónak indítványát fogadták el. Eszerint Ujvidékre értekezletet hívnak egybe, amelyen a sajkások bajaival és e bajok gyógyszerivel foglalkoznának. Ezen értekezletre meghívják minden sajkás községből négy lakost, s meghívják a magyar országgyűlés szerb képviselőit és néhány jogászt.

Az értekezletet hamarosan megtartják, de a határnapban még nem állapodtak meg.

Kath. népszövetségi gyűlés Bajmokon.

Szeptember 8-án délután volt Bajmokon a katolikus népszövetség alakuló gyűlése. Erős a bizalmunk, hogy ez a nap Bajmok történetében örökké emlékezetes lesz.

Sokat vártunk e gyűléstől, de hogy a siker, az eredmény ekkora lesz, azt még álmodni se mertük. Hiába, a néplélek mélyén van valami hatalmas erő, s aki ezt az erőt meg tudja lendíteni, aktivitásba hozni, az nagyot alkothat. Ennek az erőnek, ennek a hatalomnak azt a nevet adhatnám, hogy kath. öntudat!

A bajmoki katolikusok öntudatra ébresztésében szép munkát végeztek a szónokok is. Huszár Károly, ez a tűz és szívember, a nép nyelvének mestere, eszejárásának ismerője, Huszár volt a magyar szónokunk. A népszövetség praktikus ismertetése volt a feladata. Ezt az ismertetést olyan világos, érthető, gyújtó, lángoló módon végezte, hogy a bajmokiak tán 2 óráig is elhallgatták volna.

A bunyevác hallgatóságnak dr. Pletikoszics András szabadkai ügyvéd beszélt. Lelkes, szép, meggyőző szavaira nem egyszer hangzott föl a harsogó zsívió. A népszövetségi mozgalom ettől a férfiutól még sokat várhat. Bár lenne rá gondjuk a pesti és szabadkai vezetőségeknek, hogy ennek az intelligens, talpig katolikus embernek méltó munkateret biztosítsanak.

A németek szónoka Léh Ferenc szentfülöpi parasztagazda volt. Erről az emberről már sok szépet irtak, de a mit Bajmokon produkált, azt toll és betű csak gyöngye vonásokban tudná megrajzolni. A gyűlésen a katolikus egyház történelmi működéséről beszélt. Egy tanult ember, valami professor talán több pragmatikus okfejtéssel beszélhetett volna, de ilyen könnyedén, biztosan kezelni a tárgyat, ilyesmít egy hat elemi iskolát végzett parasztembertől várni nem mertünk volna.

A három beszéd elhangzása után végleg megalakult a bajmoki katolikus népszövetség. Helyi igazgató Hegedűs Lénárd esperes plébános lett. A gyűlés, melyen körülbelül 1000—1200 ember volt jelen, lelkes hangulatban oszlott szét.

Este Kulics Gyula termeiben barátságos vacsora volt. Erről nem azért referálok, mintha az ilyen bankettek a gyűlések elengedhetetlen csattanója, finise lenne, hanem mert e vacsora folyamán is akadt a riporteri tollra érdemes pár mozzanat. Például Huszár Károlynak egy hatalmas rögtönzésére erős elhatározássá izmosodott az eddig csak sóhajokban szállingó gondolat, hogy Bajmokon a katolikus mozgalomnak egy otthont építünk, építenünk kell.

Kántor István bajmoki gazda értelmes, szívből jött szavaival a polgárság megbízhatóságáról tett fényes bizonyosságot. Ha ilyen nép áll a katolikus népszövetség taborában, akkor életre valóságában biznunk is lehet.

De az összes beszédek és fölshóllások koronája Léh Ferenc két három beszéde volt. Hallottam egyszer Ugron Gábort beszélni a szent kereszt hatalmáról, erejéről. Szép volt az a beszéd, gyönyörű volt. De

Léh Ferencnek a testvéri szeretetről, egyetértésről mondott szónoklata az Ugron Gábor beszédjénél is szebb volt. Szent Pál az első korinthusi levélben ír erről a szeretetről, melynek gondolatmenete ez egyszerű embernek ajkain szinte himnusi föllengésekben tört elő.

Egyik beszédjében a parasztemberek függetlenségéről volt szó. Egy tiroli paraszt valamikor így fejezte ki nézetét e kérdéstről: megfizetem az adómat és akkor nem félek senkitől, csak az Uristentől! Léh Ferenc egy kissé bővebben eszkekedett e függetlenség ecsetelésébe. Külsőbelül így mondta: ha ott lépked az eke mögött, hej akkor érzi csak, hogy a parasztembernél nincs boldogabb ember a világon. Neki zöldel, neki illatozik a virág, neki dalol a feje fölött keringő pacsirta, az ő járását nézi a tüzes nap, és ő ott az eke mögött olyan boldog, mert a dal, az illat, a napsugár utján fölhalál ahhoz, aki mindezt létrehozta, ahhoz, aki a természetben olyan szép harmóniát létesített, Istenéhez.

Még csak egyet, hadd kötöm meg én is a csomót. Embereink nem győzték bámulni ezt a szerény, napsütötte kis embert. Am a bámulásnál nem szabad maradnunk, tovább is kell mennünk. Dolgozzunk, hogy a gondolat, a szó, ami szeptember 8-án Bajmokon elhangzott, tette váljék, valósággá legyen.

Dolgozzunk, hogy a mag melyet Huszár Károly, dr. Pletikoszics András, Léh Ferenc elhíntettek, kikeljen, sudár, hatalmas fába szökkenjen. Dolgozzunk, hogy Bajmokon egy nagy, hatalmas népszövetségi tábor legyen. Adja Isten.

Bajmoki.

HIREK.

Tájékoztató.

Szeptember 27. A szabadkai kath. Legényegylet szüreti mulatsága.

— **Az adókvető bizottság tárgyalása.** A szabadkai adókvető bizottság szeptember 10-én a szeszfőzők; szeptember 11-én a paplanosok, paprikárosok, petroleumkereskedők, postaszállítók, puskaművesek, rőfőskereskedők kereseti adóját fogja tárgyalni.

— **Pápai kitüntetés.** Idősb Heitzmann György szegedi lakost s tomasováci földbirtokost Osztentsége a pápai jubileumi érdemkeresztel tüntette ki, melyet a fentnevezett földbirtokos bőkezűségéből felépített tomasováci templom felszentelése napján Endres János szárcsai plébános szép beszéd kíséretében nyújtott át neki.

— **Állás elfoglalás.** Hamza Győző főgimnáziumunkhoz megválasztott új tanár állását tegnap foglalta el. Udvözöljük és kívánjuk neki, hogy jól érezze magát körünkben s működése áldásos legyen. Megemlítjük itt, hogy főgimnáziumunkban a tanulók száma meghaladja az ötszázat, tehát népesebb a mult évinél.

— **Iparosok értekezlete.** A szabadkai általános ipartestület az ipartörvénytervezet megvalósítása céljából folyó hó 13-án délután három órakor értekezletet tart és a sérelmes részek elleni észrevételeit felterjeszti a szegedi kereskedelmi és iparkamarához, a hol folyó hó 20., 21. és 22-én kerületi értekezletet tartanak és a beérkezett észrevételeket osztályonként tárgyalják. Felhívjuk városunk összes iparosait, hogy a vasárnap megtartandó értekezleten saját érdekében minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek. Az ipartestületi elnökség.

— **A magyarkanizsai „Gazdasági Legényegylet”** folyó hó 6-án bucsu napján, jól sikerült táncal egybekötött mükedvelői előadást rendezett. Ez alkalommal színre került: „Ki a nyertes” című bohózat, melyben Csuka Ernő, Kókai József és Kocsis Imre urak szerepeltek. Utánna a „Falun” című monológot Törteli Matild és Tóth

Mariska k. a. adták szép sikerrel. Ugy az anyagi, mint az erkölcsi siker teljes volt. Előadás után a fesztelen, jókedvű tánc virradtig tartott.

— **A Petőfi asztaltársaság** folyó évi augusztus hó 19. napján megtartott táncmulatságán felülfizettek: Dr. Mamuzsich Bódóg, Nagy Ferenc építési vállalkozó, dr. Petrovics János és Szeibold József 5-5 koronát, Kladek István vállalkozó 4 koronát, Szenes Arnold, dr. Krizse József és Hartmann Ráfelné 3-3 koronát, Gál Soma, Décsey Lipót, dr. Gruber Károly, Sugár Béla, Mannheim Márk, Szemmary János, Sztantics József, ifj. Illés Antal, Varga Gusztáv, Vukovics Sándor, Tumbász Ferenc, Mucsy György Parosethi József, dr. Leszich János, Mészáros Béla, Piukovics István, Sipos Dezső, Zele Sándor, Juhász Imre és Piszárovc Milorád 2-2 koronát, Dr. Völgyi János, Krizshaber Dezső és Márkus cég 1.20-1.20 fillért, Kopilovics Lukács 1 kor. 50 fillért, Bodola Nándor, Nagy Ferenc cipész, Vasváry József, özv. Komlósi Józsefné, Csuka Károlyné, Csuka Károly, Bory Béla, Kókay Antal, Kun Jakab Polyakovic Rókus, Sanner József, Schwarz Zseni, Pirnitzer Vilmos, Drenkovics János, Kádár Dezső, Domszki Antal, Matievics Péter, Vig Károly, Bebecz N., Kassowitz Miksa, Mauer Antal, Szaulics Gergely, és Zele Sándorné 1-1 koronát, Hercl József, Lachner János, Garab József, Molzer Sándor és dr. Szudárovc Ferenc 80-80 fillért, Kelemen Gy. Gusztáv 70 fillért, Simics Máté, Garay Mátyás, Tary István és Fekete Dénes 60-60 fillért, Földes Tibor, Dávid Náthán, Derner Emike, Krizsán Simon, Kelemen Oszkár, Rajcsics József, Beck Sándor és Pukkel István 50-50 fillért, Kelemen Tibor, Gottlieb Manó, Havas Ferenc, Odry Endre és Fazekas Mátyás, 40-40 fillért, Pletl Rókus 30 fillért, N. N. 40 fillért N. N. és N. N. 20-20 fillért. Fogadják a nemes lelkű felülfizetők ez uton az elnökség köszönetét. A táncmulatság tisztá jövedelmének egyharmad része 82 korona 20 fillér fele-fele részben a „Kossuth” és „Erzsébet” szobor alap javára fordítatik.

— **Haszonbérlet a keresztény szociálistáknak.** Várossy Gyula dr. kalocsai érsek az uradalmához tartozó várszegi pusztát három évi haszonbérletbe adta a „Faddi keresztény munkásegylet” tagjainak. Tekintettel a szegénysorsú kisemberekre, a minimumra leszállított árt állapította meg a nemesszivű érsek a bérösszeg fejében.

— **A szerb patriarcha-választás.** Karlócáról jelentik, hogy Nikolics Miron pakráci püspök a szerb nemzeti egyházi kongresszust szeptember 15-ére Karlócára egybehívta. Ezen az ülésen olvassák fel a patriarcha-választás ügyében leérkezett királyi kéziratot s intézkedés történik a patriarcha megválasztása iránt.

— **Halálozás.** Héger Vilmos, szabadkai iparos huszonhétéves korában meghalt. Temetése szeptember 10-én d. u. 3 órakor lesz.

— **Temetés.** Tegnap temették nagy részvétellel Kovács Mihály, volt szabadkai tanítót, az iskolaszék jegyzőjét. Temetésén megjelentek tanítóársai majdnem teljes számban, az iskolaszéki tagok, barátainak ismerőseinek és tisztelőinek nagy tömege.

— **A zentai tanítók fizetési visszatértése.** Megirtuk annak idején, hogy Zenta város közgyűlése olyan határozatot hozott, melylyel a tanítóknak adott kórpótlék visszafizetését rendelte el, mert időközben fizetékieskiegészítéshez jutottak. Ezt a határozatot Forray Ferenc megfeleltette a megyéhez, mely legutóbbi közgyűlésén a tanítókat a visszafizetés kötelezettsége alól fölmentette.

— **A kutyaveszedelem.** Az állategészségügyi törvény értelmében az ebzárlat idején szabadon kóborló ebek befogandók s nyomban kiirtandók. A kóbor és gazdátlan ebekre vonatkozólag mindig így is járt el a hatóság. Sok baj volt azonban azon eb tulajdonosokkal, kiknek az utcára kiszökött ebeit befogta a gyepmester. A tulajdonosok ugyanis mindig követelték ebeik visszaadását s tiltakoztak a becses négylábuak kiirtása el-

len. A földmivvelésügyi miniszter most kiadott körrendeletével kimondja, hogy az ebzárlat idején kóborló, gazdátlan ebek befogatásuk után azonnal kiirtandók, a gazdával bíró ebek, ha kóborlásban találtak, szintén. Ha azonban kétségtelenül igazoltatik az, hogy a befogott eb sem nem veszett, sem nem fertőzött, rendőrhatalósági engedéllyel a tulajdonos költségére 90 napon át megfigyelhető. Egyidejűleg elrendeli a miniszter, hogy oly ebekre nézve, melyek veszettségi járvány idején kívül embert martak meg, a megfigyelési idő 21 nap legyen.

— **Állatjárványok.** A topolyai m. kir. járási állatorvos átírt városi tanácsunkhoz, hogy Csantavéren a sertés orbánc járvány fellépett. — Szabó Sándor zentai kir. állatorvos jelentése szerint Zentán pedig a lépfene lépett fel a III-ik állategészségügyi kerületben.

— **Elveszett váltó.** Elveszett e hó 4-én egy darab 650 koronáról kiállított, Bukvics Szaniszló és neje aláírásával ellátott 80 filléres váltó. A megtaláló felkérte, hogy sziveskedjen a váltót a Takarékpénztár és Zalogház R. T.-ba bevinni.

Egész Délmagyarország legkedveltebb kéz- és arcbőr-finomítója a LEHRER-féle

ERZSÉBET-CRÉM,

mely a bőrt 2-3-szori bekenés után bársonysimává és üdévé teszi. Nem zsíros s ennél fogva nappal is használható. **Pörsekenések, bőrpedések és bőrkiütések** ellen utóéletlenül szer. **Egy tégely ára 1 korona.** 6 tégely rendelésénél bérmentesítés. Minden dobozban használati utasítás.

Kapható: 484-74-27

LEHRER ALFRÉD gyógyszerárában
KULA (Bács megye).

INNEN-ONNAN.

Első emeleten levő lakásán meglátogatja a hadnagy hadnagy barátját.

Látogató hadnagy — ki különben földszinten lakik — „Borzasztó! mennyit kell az embernek mérgelednie a legényének a butaságán! Képzeld! tegnap este elküldöm a legényemet a sarki fűszereshez, ki 30 lépésre van lakásomtól és azt mondom: „Jóska! ezért a koronáért hozasz sajtot. — a koronát a jobb kezébe adom — ezért a koronáért — ezt a balkezébe adom — pedig sardiniát.” Igen is hadnagy ur felel ő. Beletelik egy félóra míg visszaérkezik üres kezekkel. „Hát hol a sajt, meg a sardinia? kérdem.” Jóska: „Hadnagy urnak jelentem alásan, nem tudtam, melyik koronáért hozam a sajtot és melyikért a sardiniát!” Ez még csak hagyján barátom! de ha látni akarod az én legényem ügyességét rögtön bemutatom: „János! szól ki a hadnagy. János: „Tessék parancsolni hadnagy ur! (Emeleten lakik.) Hadnagy: „Menj le a kávéházba és nézd meg, hogy ott vagyok-e?” Jóska (lerohan a lépcsőkön és pár pillanat múlva): „Hadnagy urnak jeletem alásan! a hadnagy ur nincs a kávéházban.

Mi volt a Barnum cirkusznak két legnagyobb nevezetessége?

Volt a cirkuszbán egy ötven éves cseh, aki még sohasem lopott, és egy ötven éves lengyelzsidó, aki mindennap mosdott.

A szentesített végrehajtási törvény rendelettel együtt füzve 1 korona 20 fillér.

Továbbá:

A követelések bejelentéséhez szükséges előírás szerinti nyomtatványok

kaphatók: HEUMANN MÓR könyvkereskedésében
SZABADKÁN, FÖTÉR.

REGÉNY.

KLEOPATRA.

XII.

A Neutof által lakott ház minden zugai ki volt világítva; még a ház előtti járda is fényben uszott a földre rakott lámpáktól. A fogatok nagy zajjal robogtak a ház elé, mert a tábornok meghívta az udvart és a várost házasságának estélyére. Ritka virágok, a leggyönyörűbb növények díszítették a lakást; nemzeti ruhába öltöztetett fiúk virágos kosarakat nyújtottak át az érkező hölgyeknek; két nagy oszloplámpa világította meg a bejáratot egész a menyezetig, s a lángokat néha gyenge szellő csavarta egybe, majd csapta szét, könnyű füstöt verve föl.

— A manóba! nem takarékoskodott, szólt a kocsijából leszálló Saramirof. Meg akarja mutatni, mennyire boldog.

A felesége nem válaszolt; felbigyesztett ajkakkal nézett maga köré, keresve, mit ócsárolhatna.

— Ugy-e bár rosszul vagyunk bebutorozva, szólította meg Neutof, aki bizalmatlanságot keltő mosolylyal az ajkain kísérte figyelemmel Irént. Egyszerű lakás; valóban sok kívánni valót hagy hátra. De remélem, hogy a télen feleségemnek hozzá méltóbb lakást ajánlhatok föl.

— On ebből a házból gyönyörű otthont teremtettem, jegyezte meg egy jóbarát. A virágok, a fény bódít...

A hagyományos pezsgő, nagy, tömör, remek ötvösművű tálcákon járt körbe. Neutof feleségéhez közeledett, hogy a szokásos üdvözléseket fogadja. Közörsült kristály poharat vett föl a tálcáról s fejmagasságyira emelte. A többi poharak az övé felé közeledtek.

— Elfogadom az önök üdvözléseit, uraim és hölgyeim, szólt erőteljes hangon; a grófnő is, én is köszönjük; ne aggódjanak, a mi boldogságunk biztosítva van.

A szerencsekívánatok moraja felelt e különös fogadtatásra; a tábornok egy hajtókára kiitta a poharat s a márvány kandelárhoz vágta, amelyre támaszkodott.

— A tört üveg szerencsét hoz! mondá; meghívom önöket az ezüst lakodalmunkra!

E kérdésre mosolyogtak. Huszonöt év hosszú idő volt hasonló koru embernek; de nevetni senki sem mert. Az 1812-iki aggharcos külseje oly nemes volt, hogy jelenlétében rosszízű tréfát senki sem mert megkockáztatni. E pillanatban a kertben elrejtett kitűnő zeneker kezdte játszani Mozart egy menüet-jét.

Kétszáz terítékű lakoma tartotta vissza a vendégeket éjjelig. Hasonló eseteknél szokás negyed óra múlva bucsuzni, de a tábornok felszólította vendégeit, hogy maradjanak, s ezek kíváncsiságból maradtak is. E lakodalom annyira nem hasonlított az eddig látott lakodalmakhoz!

A gyertyák fogytak, a virágok fonyadtak, szirmaik hervadtan gyöngyösdtek össze a hőségben, mikor a meghívottak Mendelssohn nászindulójának hangjai mellett hagyták el a házat.

Az utolsó vendégek, hátrafordulva, láthatták még a nagy nyitott ajtókon át, hogy a tábornok szertartásosan meghajol felesége előtt, elbucszva tőle.

— Kívánom, szólalt meg, hogy ezen örvendetes esemény oly édes emlékeket hagyjon önnél maga után, mint nálam. Onért volt, asszonyom, az ünnepély és semmi elég szép önért. Boecsássa meg a szerző hibáit és tudja meg, hogy bennem hűséges barátra, alázatos, önfeláldozó szolgára talált.

Kézen fogva vezette a neki szánt szoba ajtójáig. A küszöbön elváltak, a Kleopatra egyedül lépett be lakosztályába.

(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenet.

Vaskalapos. December elsejéig hat korona.

Figyelmeztetjük a m. t. közön-
séget, hogy a

világhírű

valódi Singer

varrógépek

csakis a cégünkkel ellátott,
saját fiókjainkban kaphatók minden
nagyobb városban.

Határozott gyári árak heti és
havi lefizetésre is. 531-5-1

SINGER Co.

varrógép részvénytársaság
SZABADKA,
Huspiac, Deák-u. és Teréztér sarkán.
Tisztességes képviselők
és pénzeszedők felvételnek vidékre.

Sütőde áthelyezés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség
szives tudomására hozni, hogy helyben,
II-ik körben levő

SÜTŐDÉMET

folyó évi augusztus hó 6-dikán
VI. kör, Petőfi-utca (baromfi-piac
sarak) saját házamba

helyeztem át,

hol azt a mai kornak teljesen megfelelően
rendeztem be és naponta többször friss
sütemény, fehér és rozskenyér kapható.

A közönség részére sütés naponta
kétszer, reggel 7 órakor és d. e. 10 órakor.
Hétfőn sütés d. e. egyszer 10 órakor.

Elsőrendű gőzmalmi liszt eladás.

A n. é. közönség jóindulatába ajánlva
magamat, maradok

teljes tisztelettel

Kunszabó Mihály
sütőmester.

488-43-11

8613/1908. tkv.

529-1-1

Árverési hirdetményi kivonat.

A szabadkai kir. törvényszék mint telek-
könyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Budanovics
Jenő végrehajtónak Fábrián Józsefné végrehajtást
szenvadó elleni 14 kor. 64 fillér tőkekövetelés és
jár. iránti végrehajtási ügyében a szabadkai kir.
törvényszék területén levő, Bajmok községben
fekvő, a bajmoki 2073. sz. betétben A. 1405. hrszám
alatt foglalt Fábrián Józsefné szül. Erdélyi Mánia
névén álló Kálvária-utca 3. szám alatt lakház és
182 négyszögűl udvarra az árverési 800 korona ki-
kiáltási árban a végrehajtási árverés elrendeltetett
és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1908.
évi november hó 11. napján d. e. 9 órakor
Bajmok község házándi megtartandó nyilvános
árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is
eladatni fog.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlan
becsárának 10 százalékát vagyis 80 koronát kész-
pénzben vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-a jelzett ár-
folyammal számított és az 1881. évi november hó
1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszteri
rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes érték-
papirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az
1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek
a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított sza-
bályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Szabadka, 1908. évi augusztus hó 14-ik napján.
A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Dr. Bakule, kir. törvényszéki bír.

Egy háromsoros billyentyüs,
tizenkét bögös

HARMÓNIKA

majdnem teljesen új, 526-6-3

jutányosan eladó.

Hol? Megmondja a kiadóhivatal.

SZENZÁCIÓ!

Tumbász Ferenc kézműárú-kereskedő a „Szent Antal“-hoz (Vermes-féle ház)

felhívja a nagyérdemű vásárló közönség figyelmét mélyen leszállított áru áruira. Ugyanis
több gyárossal összekötöttesbe lépve azon kellemes helyzetbe jutott, hogy egyes árukat
féláron becsajthata a nagyközönség rendelkezésére.

Ezen bámulatos árleszállítás különösen a következő áruknál tapasztalható:

120 cm. széles valódi selyemgyapju téli szövet	ezelőtt rófe 1 frt 40 kr., most 70 kr.
80 cm. széles színes fianell	ezelőtt rófe 60 kr., most 30 kr.
120 cm. széles fekete francia szövet	ezelőtt rófe 2 frt 40 kr., most 1 frt 20 kr.
140 cm. széles férfi szövet	ezelőtt rófe 2 frt 20 kr., most 1 frt 15 kr.
1 vég munkás vászon	ezelőtt volt 7 frt, most 4 frt 40 kr.
1 darab selyemkendő	ezelőtt volt 2 frt, most 1 frt 20 kr.
1 darab fekete atlasz selyemkendő	ezelőtt volt 5 frt 50 kr., most 2 frt 50 kr.
1 nagy téli kendő	ezelőtt volt 3 frt, most 1 frt 75 kr.
1 vég finomszáló vászon	ezelőtt volt 7 frt 50 kr., most 5 frt 50 kr.

és az itt fel nem sorolt árukat is a gyári árnál jóval olcsóbban fogja számítani.

Kéri a nagyérdemű közönség becses látogatását.

528-10-1

8672./1908. tkv.

481-1-1

Árverési hirdetményi kivonat.

A szabadkai kir. törvényszék közhírré teszi,
hogy özv. Nagy Bálintné végrehajtónak özv. Pet-
rik Mihályné végrehajtást szenvadó elleni 18 korona
40 fill. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási
ügyében a szabadkai kir. törvényszék területén levő
Szabadka városban fekvő a szabadkai 7698. sz. be-
tétben A. 1. 1317. házszám alatt foglalt 1/2 részben
Urmös Teréz, 1/4-1/4 részben kiskoru Petrik Anna
és Teréz névén álló az 1881. évi LX. t. c. 156. §-a
alapján egészben elárverezendő II. kör, 413. számú
lakház és 82 négyszögűl udvarra az ingatlan felére
özv. Petrik Mihályné szül. Urmös Teréz javára be-
kebelezett özvegy haszonélvezet fenntartásával,
azonban mégis azzal a feltétellel, hogy amennyi-
ben a haszonélvezeti jog fenntartásával elért vétel-
árból a Szabadkai Altalános Takarékpénztár 300 ko-
rona, 400 korona, összesen 700 korona követelése
ki nem telik, az árverés hatálytalanná válik s az
ingatlan a haszonélvezeti jog fenntartása nélkül a
kiütözött határnapon újból fog árverés alá becsajítani,
az árverést 928 koronában megállapított kikiáltási
a végrehajtási árverés elrendeltetett és hogy a fen-
tebb megjelölt ingatlan az 1908. évi november
hó 13. napján délelőtti 9 órakor a kir. tvszék
22. sz. alatti árverési helyiségében megtartandó
nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron
alul is eladatni fog.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlan
becsárának 10 százalékát vagyis 93 koronát kész-
pénzben vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jel-
zett árfolyammal számított és az 1881. évi november
hó 1-én 3333. szám alatt kelt m. kir. igazságügy-
miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes
értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy
az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénz-
nek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított
szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Szabadka, 1908. évi aug. hó 17. napján.

A kir. tszék mint tkvi hatóság.

Dr. Bakule, kir. tszéki bír.

5 drb 1 évig használt
külső-belső ablak

0-85-1-65 méretű eladó

Salga Mátyás építési irodájában

VI. kör, Miklós-utca 25 (Teréz-templom mögött).

Ugyanott 477-12

épület tervrajzok
jutányos áron beszerezhetők.

Második kiadás!

Kevés röpirat éri Magyarországon
a második kiadást. Ezen kevesek
:: közé tartozik a ::

„SZÓIMÁDÁS.“

című politikai röpirat, mely első
kiadásában 120,000 példány-
ban kelt el, s most újabb 15,000

:: példányban jelent meg. ::

A „Szóimadás“ ára 20 fillér.

10 példány 1 korona 80 fillér.
Kapható: kiadóhivatalunkban.

Sirkőüzlet

áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tuda-
mására hozni, hogy folyó évi szeptember hó
1-től VI. kör, Grécei-utca 168. sz. saját
házamba helyeztem

**sirkő-, kőfaragó-műhelyem
és szobrászati műtermemet.**

Készíték carrarai márványból, hazai fehér és vörös
márványból és terméskőből sirkőveket, uti kereszt-
tet, Szentháromságot, oltárt, kálváriát, szenteltviz-
tartót és e szakmába vágó összes munkákat.

Elvállalok épületmunkákat gránit-, márvány- és
terméskőből, úgy házdíszítést, ornament-munkákat
kőből vagy gipszből, továbbá elvállalok régi sir-
kövek becserelését, régi sirköveken betűvést.
régii sírfeliratok megárazozását valódi arannyal
a legjutányosabb árban.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve,
maradtam

alázatos tisztelettel

Egy tanonc felvétetik. **KOVÁCS LŐRINC,**
kőfaragómester.

Lakás és raktár: VI. kör, Grécei-u. 168. sz.
520-14-4 saját ház.

100 hektó FEHÉR BOR

eladó.
32 korona hektója.

Cím: 523-3-3

Hönig Antal
Bácsalmás (vöröserdő).

Papi ruhák.

Van szerencsém a nagyságos és fő-
tisztelendő papság becses tudomására hozni,
hogy az őszi és téli idényre való fekete,
szintartó papi szöveteim megérkeztek s azo-
kat üzletemben nagy választékban raktáron
tartom s igyekszem úgy mint eddig, ezen-
tul is megrendelőimnek teljes bizalmát és
megelégedését kiérdemelni.

Vidéki megrendelésnél elég egy minta
reverenda vagy ruha beküldése is; kivá-
natra azonban saját költségemen a helyszínére
személyesen kiutazom.

Templomi miseruhák elkészítését, vala-
mint azok javítását is jutányos árban el-
vállalom.

Üzlet: Nemzeti Casinó épülete mellett
levő Balog György-féle ház. Vesselényi-ut.

Hadnagy István,
papi és polgári szabó.

159-94